CZU: 343.222:343.353 **http://doi.org/10.59295/sum8(168)2023_27**

MATERIALELE ȘTIINȚIFICE PRIVIND RĂSPUNDEREA PENTRU EXERCITAREA ATRIBUŢIILOR ÎN SECTORUL PUBLIC ÎN SITUAȚIE DE CONFLICT DE INTERESE

Iancu ZAPOROJAN,
Universitatea de Stat din Moldova

Un aport mai mult sau mai puțin semnificativ în ceea ce privește analiza infracţiunilor, prevăzute la art. 326[1] din Codul penal al Republicii Moldova, l-au adus: O. Bivol; S. Brînza; R. Capbătut; C. Chihai; A. Dupu; A. Eșanu; V. Stati (Republica Moldova); C. M. Bobașu; S. Bogdan; A. Lazăr; M. Mareș; L. Pușcașu; N. -C. Ursulescu; G. A. Uşurelu (România); O. I. Bezpalova; K. L. Bugaiciuk; O.V. Djafarova; V. O. Ivanțov; V. V. Pivovarov; S. O. Șatrava; O. V. Tokar-Ostapenko; L. O. Zavgorodnea (Ucraina). La aspectele juridico-penale ale exercitării atribuţiilor în sectorul public în situație de conflict de interese se referă doar publicațiile unor autori din Republica Moldova și din România: S. Bogdan; S. Brînza; C. Chihai; A. Eșanu; A. Lazăr; L. Pușcașu; V. Stati etc. Alți autori se concentrează exclusiv pe problemele de natură juridico-administrativă ale conflictului de interese, care contează indirect pentru prezenta investigație: R. Capbătut; A. Dupu; V. V. Pivovarov; O. V. Tokar-Ostapenko.

Cuvinte-cheie: *conflict de interese; exercitarea atribuțiilor; sectorul public; corupție; abuzul de putere; abuzul de serviciu; funcționar public.*

SCIENTIFIC MATERIALS REGARDING LIABILITY FOR THE EXERCISE OF DUTIES IN THE PUBLIC SECTOR IN A SITUATION OF CONFLICT OF INTEREST

A more or less significant contribution in terms of the analysis of offenses, provided by the art. 326[1] of the Criminal Code of the Republic of Moldova, brought by: O. Bivol; S. Brynza; R. Capbatut; C. Chihai; A. Dupu; A. Esanu; V. Stati (Republic of Moldova); C.M. Bobasu; S. Bogdan; A. Lazar; M. Mares; L. Puscasu; N. -C. Ursulescu; G. A. Usurelu (Romania); O.I. Bezpalova; K. L. Bugaichuk; O. V. Djafarova; V. O. Ivantsov; V. V. Pivovarov; S. O. Shatrava; O.V. Tokar-Ostapenko; L. O. Zavgorodnya (Ukraine). Only the publications of authors from the Republic of Moldova and Romania refer to the penal aspects of the exercise of duties in the public sector in a situation of conflict of interest: S. Bogdan; S. Brynza; C. Chihai; A. Esanu; A. Lazar; L. Puscasu; V. Stati, etc. Other authors focus exclusively on the administrative aspects of the conflict of interest, which are of indirect interest for the present investigation: R. Capbatut; A. Dupu; V. V. Pivovarov; O. V. Tokar-Ostapenko.

Keywords: *conflict of interests; exercise of duties; public sector; corruption; abuse of power; abuse of service; public servant.*

Introducere

Funcția doctrinei juridice nu se limitează la interpretarea și sistematizarea dreptului, deși aceasta este tocmai funcția cheie a doctrinei juridice. Doctrina juridică are și un caracter prospectiv, întrucât conține o viziune asupra dreptului așa cum acesta ar trebui să fie. Sub acest aspect, unul dintre obiectivele de maximă importanță este integrarea opiniilor doctrinare în textele actelor normative și în soluțiile practicii judiciare. Implementarea pe această cale a doctrinei juridice servește ca material empiric pentru dezvoltarea concep**ții**lor și teoriilor științifice noi și în reformarea celor existente.

Pornind de la aceste premise, în continuare ne propunem să analizăm materialele științifice privind răspunderea pentru exercitarea atribuţiilor în sectorul public în situație de conflict de interese.

Rezultate obținute și discuții

1. *Analiza materialelor științifice privind răspunderea pentru exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situaţie de conflict de interese, publicate în Republica Moldova*

În 2016 în Republica Moldova a apărut un alt articol științific dedicat conflictului de interese. Autorul acestui articol este *A. Dupu* [1]. **În acel an era**, fără doar și poate, corectă afirmația autorului, conform căreia conflictul de interese în sine nu este o infracțiune. După doi ani de la publicarea studiului lui A. Dupu, situația avea să se schimbe și să fie adoptat art. 326[1] CP RM. În opinia autorului, un conflict de interese nesoluționat duce în majoritatea cazurilor la acte de corupție. În continuare, A. Dupu descrie legătura dintre conflictul de interese și fenomenul corupției și încearcă să demonstreze că linia ce le desparte este foarte fină. Autorul consideră că persoana coruptă se află întotdeauna într-un conflict de interese, deoarece pune interesul său personal deasupra interesului public. Totuși, atunci când face o asemenea afirmație, A. Dupu folosește ca suport nu prevederi ale actelor normative aplicabile în Republica Moldova, dar anumite opinii doctrinare.

În 2019, în scurt timp după intrarea în vigoare a Legii nr. 66/2018, a fost publicat articolul științific al lui *A. Eșanu* [2]. În cadrul acestei publicații, autoarea identifică premisele sociale și juridice care au stat la baza incriminării în art. 326[1] CP RM a faptelor care sunt reunite sub denumirea marginală de exercitare a atribuţiilor în sectorul public în situaţie de conflict de interese. Un alt obiectiv al lui A. Eșanu a fost de a stabili dacă a fost oportună sau nu disjungerea acestor fapte din matricea de abuz de putere sau abuz în serviciu incriminat în art. 327 CP RM. În vederea realizării acestor obiective, autoarea analizează modelele de elevație juridică din legislațiile altor state, precum și standardele și instrumentele internaționale în materie. Concluzia lui A. Eșanu este că „motivele care au stat la baza criminalizării exprese a exercitării atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese sunt direct proporţionale cu principiile esenţiale de funcţionare normală a entităților publice” [2].

În 2019 a fost publicat un articol științific elaborat de către *C. Chihai* [3]. De exemplu, în contextul examinării semnelor laturii obiective a infracțiunilor specificate în art. 326[1] CP RM, C. Chihai determină conținutul acțiunii prejudiciabile, identifică timpul și ambianța în care se comite infracțiunea, stabilește momentul de consumare. Autoarea analizează, de asemenea, latura subiectivă a acestor infracțiuni, relevând intenția exclusiv directă a făptuitorului, ceea ce se datorează prezenței unui scop special. Investigația continuă cu relevarea caracteristicilor subiectului infracțiunilor prevăzute de art. 326[1] CP RM, precum și a circumstanței de la lit. b) alin. (2) al acestui articol, care agravează răspunderea pentru săvârșirea infracțiunilor examinate. După stabilirea anumitor carențe ce influențează asupra calității art. 326[1] CP RM, C. Chihai recomandă perfecționarea acestui articol.

Analiza noastră este continuată de publicația elaborată în 2019 de către *A. Eșanu* [4]. De această dată, A. Eșanu abordează nu oportunitatea adoptării Legii nr. 66/2018 și, implicit, a art. 326[1] CP RM. Sunt investigate problemele aplicării și interpretării acestui articol, fiind luate în considerare sursele doctrinare din domeniu, precum și normele corespondente cu art. 326[1] CP RM din legislațiile altor state. Se analizează gradul prejudiciabil al faptelor incriminate în acest articol, fiind identificate conexiunile dintre acest articol și normele de referință din legislația extrapenală. Se pune accentul pe stabilirea conținutului și a modalităților normative specifice ale acțiunii prejudiciabile specificate în art. 326[1] CP RM, pe remarcarea momentului de consumare a infracțiunilor prevăzute de acest articol, dar și pe trăsăturile particulare ale atitudinii psihice a subiectului infracțiunilor de exercitare a atribuţiilor în sectorul public în situaţie de conflict de interese.

O. Bivol este autorul unui studiu, publicat în 2021, în care este analizată oportunitatea completării Capitolului XVI din partea specială a Codului penal al Republicii Moldova cu un articol care ar corespunde cu art. 326[1] CP RM [5]. O. Bivol se întreabă dacă ar fi oportună incriminarea exercitării atribuţiilor în sectorul privat în situaţie de conflict de interese. Deși în Republica Moldova a existat o inițiativă de a incrimina o astfel de faptă, autorul constată că la ea s-a renunțat, cel mai probabil, datorită unei soluții din jurisprudența constituțională a României. În acest mod, legiuitorul moldav nu și-a îndeplinit angajamentul, asumat în fața comunității internaționale, de a incrimina exercitarea atribuţiilor în sectorul privat în situaţie de conflict de interese. O astfel de faptă rămâne în continuare una dintre modalitățile faptice ale infracțiunii prevăzute la art. 335 CP RM.

În fine, în 2022, a fost publicat articolul științific al lui *R. Capbătut* [6]. Autoarea examinează premisele apariției în legislația Republicii Moldova a normelor cu privire la conflictul de interese. În procesul

de analiză a noțiunii legale de conflict de interese, R. Capbătut vorbește despre transformările pe care definiția acestei noțiuni le-a suferit pe parcursul timpului. De asemenea, autoarea stabilește trăsăturile principale ale conflictului de interese, care rezultă din noțiunea legală respectivă. În continuare, sunt determinate asemănările dintre conflictul de interese și corupție. Este analizată tipologia conflictelor de interese și cauzele care generează săvârșirea unei astfel de fapte.

2. Analiza materialelor științifice privind răspunderea pentru exercitarea atribuţiilor în sectorul public în situaţie de conflict de interese, publicate în străinătate

S. Bogdan este autorul unui articol științific, care datează din 2009, dedicat analizei infracțiunii de conflict de interese din art. 253[1] al Codului penal al României din 1968 [7]. După părerea lui S. Bogdan, conflictul de interese trebuie considerat nu infracțiune legată de conduita improprie a funcționarilor publici, ci o formă de corupție. În același timp, autorul observă că, în ipoteza conflictului de interese, nu este nevoie de două persoane, ca în cazul corupției. În ipoteza conflictului de interese, făptuitorul ca și cum cumulează calitățile de corupt și de corupător. Autorul își pune o întrebare retorică, și anume – de ce fapta unui primar, care acceptă o remunerație ilicită pentru a admite o cerere este considerată infracțiune de corupție, iar, atunci când același primar își admite propria cerere, fapta sa este considerată doar conflict de interese? În viziunea lui S. Bogdan, conflictul de interese este o infracțiune de corupție comisă prin omisiunea funcționarului public de a se abține, atunci când interesele sale personale interferează cu exercitarea atribuțiilor sale. În continuare, autorul critică restrângerea categoriei de persoane cu care funcționarul public poate intra în conflict de interese.

Din 2012 datează articolul științific al autorului român *N. -C. Ursulescu* [8]. Autorul și-a propus să dezlege numeroasele controverse din literatura de specialitate care au apărut în doctrina penală română odată cu incriminarea conflictului de interese. Obiectul investigației îl constituie infracțiunea prevăzută la art. 253[1] al Codul penal al României din 1968. Spre deosebire de alți autori, N.-C. Ursulescu consideră că această infracțiune are două obiecte juridice speciale: obiectul juridic principal și obiectul juridic secundar. Fără a argumenta, autorul descrie obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 253[1] al Codului penal al României din 1968. În continuare se acordă un larg spațiu examinării subiectului infracțiunii respective, fiind pus accentul pe conținutul noțiunii de funcționar public. De asemenea, se examinează latura obiectivă, latura subiectivă și, aparte, momentul de consumare a infracțiunii prevăzute la art. 253[1] al Codului penal al României din 1968.

În 2013 a fost publicată lucrarea autorului ucrainean *O. V. Tokar-Ostapenko* [9]. Din punctul de vedere al lui O. V. Tokar-Ostapenko, factorii negativi și tendințele îngrijorătoare de funcționare a serviciului public în Ucraina se datorează în mare parte nerespectării cerințelor de neutralitate politică a funcționarilor publici, de prevenire a unui conflict de interese și de prevenire a influenței ilegale asupra funcţionarilor publici în exercitarea atribuţiilor lor oficiale. Una dintre măsurile preventive anticorupție eficace este soluționarea unui conflict de interese. Aceasta asigură eficientizarea funcției publice și implementarea principiului de transparență a activității desfășurate de autoritățile publice. Deși în Ucraina primii pași spre punerea în practică a eticii profesionale și prevenirea conflictelor de interese în serviciul public au fost deja făcuți, totuși nu există încă un cadru legislativ cuprinzător pentru soluționarea conflictului de interese în serviciul public. Adoptarea în 2011 a Legii Ucrainei cu privire la bazele prevenirii și combaterii corupției a adus o contribuție importantă la rezolvarea acestei probleme: a fost formulată o definiție a noțiunii de conflict de interese. Legea stabilește o modalitate deloc represivă a interzicerii conflictelor de interese. Cu toate acestea, chiar și un asemenea mecanism a rămas pur declarativ.

În 2014 a fost publicat articolul științific al autorului român *L. Puşcaşu* [10]. Scopul autorului este să analizeze infracțiunea prevăzută la art. 301 din Codul penal al României din 2009. Prin studiul său, L. Pușcașu urmărește să stabilească o limită clară între această infracțiune și celelalte infracțiuni de serviciu, precum și să evidențieze necesitatea unei astfel de dispoziții de incriminare. În viziunea autorului, art. 301 din Codul penal al României din 2009 este menit să asigure imparțialitatea funcționarului public ca acesta să își îndeplinească atribuțiile în mod obiectiv și onest. L. Pușcașu este de părere că infracțiunea de conflict de interese este o infracțiune de serviciu, deși are unele asemănări cu infracțiunile de corupție. În continuare se analizează efectele extinderii sferei subiecţilor activi ai infracțiunii respective atât prin

modificarea noţiunii legale de funcţionar public, cât şi prin amendarea art. 308 din Codul penal al României din 2009 („Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane" [11]). Autorul propune ca art. 301 din Codul penal al României din 2009 să fie extins asupra cazurilor în care funcționarul public obține un beneficiu nepatrimonial prin efectuarea unui act sau prin participarea la luarea deciziilor. De asemenea, L. Pușcașu consideră că trebuie abrogată forma atenuată a infracțiunii de conflict de interese prevăzută de art. 308 din Codul penal al României din 2009.

În 2016, un alt autor român – *A. Lazăr* – a publicat un articol științific în care reglementarea în legislația penală română a infracțiunii de conflict de interese este comparată cu reglementarea în legislația penală franceză a infracțiunii de conflict de interese [12]. După examinarea oportunității adoptării art. 301 din Codul penal al României din 2009, autorul se centrează pe determinarea conținutului unor noțiuni necesare perceperii esenței juridice a infracțiunii de conflict de interese: interes privat; interes public; funcționar public etc. În continuare, A. Lazăr examinează elementele constitutive ale infracțiunii de conflict de interese în reglementarea legislației penale române și în cea a legislației penale franceze. Această analiză se face cu dese referiri la spețe din jurisprudența română și din cea franceză. În final, autorul recomandă anumite modificări ale art. 301 din Codul penal al României din 2009. Aceste modificări au la bază anumite considerente reținute în procesul de examinare a deciziilor Curții Constituționale a României în materie de conflict de interese.

În 2016 a fost publicată monografia unui colectiv de autori din Ucraina – *K. L. Bugaiciuk, O. I. Bezpalova, O. V. Djafarova, V. O. Ivanțov, S. O. Șatrava* – în care se examinează, printre altele, faptele de încălcare a cerințelor de prevenire și soluționare a conflictelor de interese, prevăzute de art. 172^7 din Codul Ucrainei cu privire la contravențiile administrative [13]. În contextul stabilirii înțelesului noțiunii de conflict de interese, sunt definite noțiunile: conflict de interese potențial; conflict de interese real; interes privat. În continuare sunt prezentate soluțiile pentru prevenirea și soluționarea de către un funcționar public a conflictului de interese. Se explică cine poate fi subiect al faptelor specificate în art. 172^7 din Codul Ucrainei cu privire la contravențiile administrative. Studiul se încheie cu analiza unor spețe în care s-a aplicat acest articol.

Autorul român *M. Mareș* a publicat în 2017 un articol științific în care, analizând o speță din practica judiciară, efectuează analiza infracțiunii de la art. 301 din Codul penal al României din 2009 [14]. Scopul constă în clarificarea unor aspecte legate de elementele de tipicitate și cerințele esențiale ale infracțiunii respective. În argumentarea sa, autorul recurge la jurisprudența Curții Constituționale a României. Stabilind conținutul obiectului juridic special al infracțiunii prevăzute la art. 301 din Codul penal al României din 2009, M. Mareș se include în discuția privind posibilitatea de raportare a conflictului de interese la infracțiunile de corupție. În continuare se analizează tipicitatea și cerințele esențiale ale infracțiunii prevăzute la art. 301 din Codul penal al României din 2009.

În 2017, autorul ucrainean *V. V. Pivovarov* publică un articol științific în care analizează anumite aspecte ale conflictului de interese [15]. După părerea lui V. V. Pivovarov, pentru ca un conflict de interese să nu evolueze într-o infracțiune de corupție, măsurile preventive de rigoare trebuie aplicate în stadiul inițial. În acest stadiu, este necesară stabilirea factorilor cauzali ai conflictului de interese: factori etici (nivelul moral scăzut al unui anumit funcționar public; absența sau utilizarea insuficientă a resurselor de motivare morală a angajaților); factori juridici (includerea în aceste acte a prevederilor care contribuie la crearea condițiilor pentru un comportamentul corupt; lacune în reglementarea juridică); factori logistici (dublarea atribuțiilor altor autorități publice sau ale altor funcționari publici; prezența unor proceduri birocratice).

Din 2018 datează articolul științific în care *S. Brînza* și *V. Stati* efectuează o investigare temeinică a infracțiunilor de exercitare a atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese, care sunt prevăzute la art. 326^1 CP RM [16]. Polemizând cu unii autori români, S. Brînza și V. Stati explică de ce, în contextul infracțiunilor prevăzute la art. 326^1 CP RM, obiectul material (imaterial) al infracțiunii trebuie deosebit de produsul infracțiunii, iar produsul infracțiunii trebuie, la rândul său, să fie disociat de obiectul scopului infracțiunii. După determinarea victimei infracțiunilor analizate, autorii trec la analiza celor trei semne constitutive ale laturii obiective: fapta prejudiciabilă; timpul infracțiunii; ambianța

infracțiunii. S. Brînza și V. Stati identifică și examinează pe rând cele cinci modalități normative ale faptei prejudiciabile specificate în art. 326[1] CP RM. Autorii accentuează că lista acestor modalități este limitativă, iar timpul infracțiunii și ambianța infracțiunii au un caracter indispensabil. În procesul de examinare a timpului de comitere a infracțiunilor prevăzute la art. 326[1] CP RM, S. Brînza și V. Stati prezintă argumente de ce noțiunea „timpul exercitării atribuțiilor de serviciu” nu trebuie confundată cu noțiunea „timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu”. Analiza ambianței infracțiunilor, prevăzute la art. 326[1] CP RM, se face cu referire la puncte de vedere doctrinare și la prevederile relevante ale Legii nr. 133/2016.

În 2018 a fost publicat articolul științific al autorului ucrainean *L. O. Zavgorodnea* [17]. În opinia autorului, faptele, prevăzute de art. 172[7] din Codul de contravenții administrative al Ucrainei (care presupun încălcarea cerințelor de prevenire și soluționare a conflictelor de interese), sunt fapte legate de corupție. Prin urmare, ele nu conțin toate trăsăturile ce sunt caracteristice corupției. L.O. Zavgorodnea consideră că momentul apariției unui conflict de interese real este reprezentat de faptul juridic de dobândire de către subiect a capacității de a îndeplini acte sau de a lua anumite decizii în aria de acțiune a interesului său privat. Autorul conchide că scopul unei politici eficiente de prevenire a conflictelor de interese ar trebui să fie nu interzicerea funcționarilor publici să aibă interese private. Aceștia ar trebui să dea dovadă de corectitudine în luarea deciziilor politice și administrative, în conformitate cu prevederile legislației anticorupție.

Din 2020 datează articolul științific elaborat de două autoare române – *G. A. Uşurelu* și *C. M. Bobaşu* [18]. Obiectul studiului îl constituie nu conflictul de interese dintr-o perspectivă juridico-penală în general, ci anumite probleme ce apar la aplicarea în practică a art. 301 din Codul penal al României din 2009. La concret se examinează aspectele de drept penal ale conflictului de interese în activitatea avocațială și soluțiile pronunțate de Curtea de Apel Craiova în spețele care se referă la aceste aspecte. Analiza este însoțită de raportări la acte normative care – direct sau indirect – au legătură cu domeniul vizat. În final este invocată jurisprudența remarcantă a Curții Constituționale a României, ca reper de orientare pentru practica de aplicare a legii penale. De asemenea, autoarele vin cu sugestii de îmbunătățire a calității legislației în materie.

Concluzii

1) un aport mai mult sau mai puțin semnificativ în ceea ce privește analiza infracţiunilor, prevăzute la art. 326[1] CP RM, l-au adus: O. Bivol; S. Brînza; R. Capbătut; C. Chihai; A. Dupu; A. Eșanu; V. Stati (Republica Moldova); C. M. Bobașu; S. Bogdan; A. Lazăr; M. Mareș; L. Pușcașu; N. -C. Ursulescu; G. A. Ușurelu (România); O. I. Bezpalova; K. L. Bugaiciuk; O. V. Djafarova; V. O. Ivanțov; V. V. Pivovarov; S. O. Șatrava; O. V. Tokar-Ostapenko; L. O. Zavgorodnea (Ucraina);

2) la aspectele juridico-penale ale exercitării atribuţiilor în sectorul public în situație de conflict de interese se referă doar publicațiile unor autori din Republica Moldova și din România: S. Bogdan; S. Brînza; C. Chihai; A. Eșanu; A. Lazăr; L. Pușcașu; V. Stati etc. Alți autori se concentrează exclusiv pe problemele de natură juridico-administrativă ale conflictului de interese, care contează indirect pentru prezenta investigație: R. Capbătut; A. Dupu; V. V. Pivovarov; O. V. Tokar-Ostapenko;

3) în legislația ucraineană, norma similară cu art. 326[1] CP RM este prevăzută de Codul de contravenții administrative. Ca urmare, aspectele contravenționale ale conflictului de interese sunt abordate în lucrările următorilor doctrinari ucraineni O. I. Bezpalova; K. L. Bugaiciuk; O. V. Djafarova; V. O. Ivanțov; S. O. Șatrava; L. O. Zavgorodnea etc.;

4) unii autori (S. Bogdan, A. Dupu) consideră conflictul de interese act de corupție. În opinia altor doctrinari (de exemplu, A. Eșanu), conflictul de interese are legătură cu actele de corupție, însă nu constituie un act de corupție. Alți autori nu se pronunță asupra chestiunii în cauză;

5) O. Bivol, C. Chihai și A. Eșanu consideră că infracțiunile, prevăzute la art. 326[1] CP RM, reprezintă o varietate a abuzului de putere sau a abuzului de serviciu. Alți autori nu afirmă, nici nu infirmă această teză;

6) doar N. -C. Ursulescu consideră că infracțiunea de conflict de interese are două obiecte juridice speciale: obiectul juridic principal și obiectul juridic secundar. Alți penaliști identifică un singur obiect juridic special al infracțiunii analizate.

Referințe:

1. DUPU, A. *De la conflict de interese la corupţie*. În: *Teoria şi practica administrării publice, 20 mai 2016, Chişinău*. Chișinău: Garamont-Studio S.R.L., 2016, pp. 558-560. ISBN 978-9975-3019-6-1.
2. EŞANU, A. *Încriminarea exercitării atribuţiilor în sectorul public în situaţie de conflict de interese. Ratio Essendi.* În: *Revista Procuraturii Republicii Moldova*, 2019, nr. 2, pp. 17-20. ISSN 2587-3601.
3. CHIHAI, C. *Analiza juridico-penală a infracțiunilor de exercitare a atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese (art. 326[1] CP RM)*. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale)*, 2019, nr. 3, pp. 160-178. ISSN 1814-3199.
4. EŞANU, A. *Exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese: conotații juridico-penale.* În: *Realități și perspective ale învățământului juridic național: Culegerea comunicărilor.* Vol. 2, 1-2 octombrie 2019, Chișinău. Chișinău: CEP USM, 2019, pp. 51-59. ISBN 978-9975-149-88-4.
5. BIVOL, O. *Limitele incriminării faptelor de exercitare a atribuțiilor de serviciu în sectorul privat în situație de conflict de interese.* În: *Integrare prin cercetare si inovare: Științe juridice și economice,* 10-11 noiembrie 2021, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2021, pp. 114-117. ISBN 978-9975-158-56-5.
6. CAPBĂTUT, R. *Conflictul de interese – problemă a secolului.* În: *Interuniversitaria,* Ed. 18, Vol. 4, 15 aprilie 2022, Bălți. Bălți: Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, 2022, pp. 65-73. ISBN 978-9975-50-283-2.
7. BOGDAN, S. Conflictul de interese. În: *Caiete de Drept Penal*, 2009, 2009, nr. 2, pp. 80-92.
8. URSULESCU, N -C. Conflictul de interese. În: *Pro Lege*, 2012, nr. 1, pp. 100-111. ISSN 2965-1786.
9. ТОКАР-ОСТАПЕНКО, О. В. *Урегулювання конфлікту інтересів на державній службі: можливості застосування європейського досвіду в Україні*. Київ: НІСД, 2013, 48 с. ISBN 978-966-554-201-8.
10. PUȘCAȘU, L. Conflict of interest offence. În: *Lex et Scientia*, 2014, Vol. XXI, Iss. 1, pp. 133-139. ISSN 2066-1886.
11. *Codul penal al României nr. 286 din 17.07.2009*. În: *Monitorul Oficial al României*, 2009, nr. 510.
12. LAZĂR, A. *Conflictul de interese – o analiză comparativă.* În: *Dreptul*, 2016, nr. 9, pp. 29-57. ISSN 1018-0435.
13. БУГАЙЧУК, К. Л. та ін. *Адміністративна відповідальність за правопорушення пов'язані із корупцією*. Харків: ХНУВС, 2016, 100 с.
14. MAREȘ, M. *Conflictul de interese. Elemente de tipicitate a infracțiunii. Cerințe esențiale.* În: *Pandectele Romane*, 2017, nr. 5, pp. 170-177. ISSN 2286-0576.
15. ПИВОВАРОВ, В. В. *Конфлікт інтересів: сутність, загрози і комплаєнс.* În: *Кримінально-правові та кримінологічні засади протидії корупції: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (31 берез. 2017 р., м. Харків, Україна)*. Харків: ХНУВС, 2017, с. 145-146, 228 с.
16. BRÎNZA, S., STATI, V. *Exercitarea atribuțiilor în sectorul public în situație de conflict de interese: reglementarea răspunderii în Codul penal al Republicii Moldova*. În: *Modern scientific challenges and trends: a collection scientific works of the International scientific conference (20th July, 2018)*. Warsaw: Sp. z o. o. „iScience", 2018, pp. 19-30. ISBN 978-83-949403-3-1.
17. ЗАВГОРОДНЯ, Л. О. *Особливості кваліфікації правопорушень, передбачених статтею 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення.* În: *Правова держава*, 2018, № 31, с. 31-37. ISSN 2617-9776.
18. UȘURELU, G. A., BOBAȘU, C. M. *Considerații privind conflictul de interese în materie penală*. [citat 15.08.2023] Disponibil: https://www.universuljuridic.ro/consideratii-privind-conflictul-de-interese-in-materie-penala/

Date despre autor:
Iancu ZAPOROJAN, doctorand, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova.
E-mail: zaporojaniancu@gmail.com
ORCID: 0009-0001-5573-1447

Prezentat la 28.08.2023